

## 1537-о заседание, 15-17 септември 2025 г. (формат „Права на човека“)

### H46-9 „Ненчева и други“ срещу България (жалба № 48609/06)

Наблюдение върху изпълнението на решенията на Европейския съд

Относитими документи

CM/Notes/1537/H46-9

#### *Решения*

Представителите на министрите

1. припомниха, че по това дело, което се отнася до смъртта на 15 деца и млади възрастни през зимата на 1996–1997 г. поради лошите условия на живот в дом за деца с тежки умствени увреждания, Европейският съд е установил, че държава-ответник не е изпълнила положителното си задължение да защити живота на уязвимите деца и не е приложила подходящи процесуални механизми, за да изясни обстоятелствата около особено трагичните събития по случая;

*По отношение на индивидуалните мерки*

2. припомниха, че поради изтичане на давностния срок вече не е възможно да се проведе ново наказателно разследване и следователно по това дело не са възможни по-нататъшни индивидуални мерки;

*По отношение на общите мерки*

3. припомниха, че материалните условия на живот на децата с увреждания са се подобрили след закриването на бившите домове за настаняване и откриването на нови центрове за настаняване от семеен тип, и отбелязаха, че според властите настоящият капацитет на тези центрове е достатъчен, включително за деца, които се нуждаят от сложно медицинско лечение; отбелязаха с интерес, че политиката на властите за деинституционализация и усилията им за предотвратяване на изоставянето на деца с умствени увреждания също имат за цел да допринесат за осигуряването на адекватни условия на живот и грижи за такива деца; счетоха, че не е необходима допълнителна информация по тези аспекти;

4. отбелязаха с интерес задълбочения анализ, изготвен от властите през март 2024 г., относно възможни реформи за осигуряване на независимо представителство на деца, настанени извън семейството си, ако родителите им не проявяват интерес към тях, за да се даде възможност на тези деца да подават жалби, свързани с тяхното здраве и лечение, които да бъдат разгледани от съд или друг независим орган; приканиха властите да предоставят информация за резултатите от евентуални по-нататъшни обсъждания и да приемат съответните законодателни изменения, като отбелязаха, че такива мерки са важни за навременното откриване на случаи на неадекватна грижа, които могат да поставят живота или здравето на детето в опасност;

5. отбелязаха с интерес, че редица институции за настаняване в домове се проверяват всяка година и че проверки могат да се извършват и след жалби или сигнали, но отбелязаха също, че наличната информация все още не позволява да се направи окончателна оценка на ефективността на проверките за предотвратяване на рискове за живота или здравето на деца, чиито родители са загубили интерес към тяхната съдба, тъй като такива деца може да не са в състояние да подават жалби; тъй като според властите въвеждането на реформи за осигуряване на независимо представителство на такива деца може да отнеме известно време, ги приканиха да представят обзор

на другите мерки, които са в сила за осигуряване на редовно проследяване на положението на децата в резидентна грижа, които се прилагат междувременно;

6. приветстваха законодателните изменения от май 2023 г., които предвиждат съдебен контрол върху отказите за образуване на досъдебно производство за определени престъпления, както и независимо представителство на деца, чиито родители са загубили интерес към тяхното отглеждане, след като досъдебното производство е било официално образувано; приканиха властите да пояснят дали обмислят въвеждането на допълнителни гаранции за осигуряване на ефективността на разследванията в случаите, когато родителите са загубили интерес към съдбата на настаненото им дете, първо, за да се даде възможност на такива деца да обжалват отказ за образуване на досъдебно производство, и второ, за да се обхванат ситуации, в които детето е починало преди започването или приключването на разследването;

7. повториха искането си да бъде предоставена информация за националната практика, като приложимите наказателноправни разпоредби и националната съдебна практика, по отношение на наказателната отговорност на длъжностните лица, отговорни за управлението или надзора на резидентни центрове в случаи на смърт в такива институции; приканиха властите да продължат да предоставят информация за наказателните разследвания на смъртните случаи на деца в институции;

8. приканиха властите да предоставят информация по всички въпроси, посочени по-горе, както и в анализа на Секретариата, до 15 юни 2026 г.; предвид значителния напредък, постигнат след събитията, описани в съдебното решение, решиха да продължат наблюдението на това дело в стандартната процедура за наблюдение, като същевременно насърчиха властите да приемат незабавно оставащите мерки.